

Giovanni Papini | Italija in Evropa

Pričujoči sestavek je VI. poglavje iz poslednje knjige Giovannia Papinija »Italia mia«. Knjiga in pa zlasti prevedeno poglavje nam zanimivo in značilno priča, kako pojmujejo smisel današnje Italije, njenega nacionalizma ter njenega političnega in duhovnega poslanstva njeni najvidnejši kulturni duhovi. Hkrati je knjiga značilen mejnik v razvoju Papinija, tega morda najprodirnejšega, najbolj samosvojega in nekdanj najupornejšega sodobnega italijanskega literarnega tvorca in misleca. Zaradi te dvojne dokumentarnosti se nam je zdelo umestno, prinesiti v prevodu naslednji sestavek, da obvestimo naše bralce o najnovejšem duhovnem in kulturno-političnem dogajanju v Italiji, o pojmovanju modernega italijanskega »misanizma«. — Op. prevajalca.

1.

Zahodna omika je v nevarnosti.

Za njeno rešitev je prej ko vse drugo treba Evropo duhovno in politično zediniti.

Evropo lahko zedini le Italija — in jo bo zedinila Italija.

Zaradi naslednjega:

Prvič: Italija je nekoč že dosegla, za pet stoletij zapored, politično enotnost velikega dela Evrope (Rimsko cesarstvo).

Drugič: Italija je nekoč že dosegla, vsaj za deset stoletij, duhovno zedinjenje velikega dela Evrope. (Krščanstvo pod vodstvom rimske Cerkve.)

Tretjič: Italija je vsako stoletje dajala velike državnike in krmarje ljudstev, več kakor sleherni drugi narod, od Gracchov in od Silla pa do Cavourja in do Mussolinija. Dajala jih je v takem obilju, da jih je lahko posojala tudi tujcem (Gattinara, Mazarin, Alberoni, Buonaparte itd.). Cerkev, ki mora po nuji tudi biti vlada nad ustanovami in ljudmi, to je, biti mora politično telo, je v Italiji dobila večino svojih vladalcev: dovolj bo omeniti med poslednjimi Consalvija, Rampolla in Gasparrija.

Četrtrič: Pozitivna in človeška politična veda, nauk, ki je tudi danes v osredju skoraj vseh premišljanj o umetnosti krmarjenja držav in vladanja nad narodi, se je rodila v Italiji z Macchiavellijem in v Italiji se je razvijala vse do dandanes (Mosca, Pareto itd.).

Petič: Prvi, ki je skušal združiti vse krščanske države v Evropi zoper skupnega sovražnika, je bil italijanski papež (Enea Silvio Piccolomini, papež Pij II., na zboru v Mantovi: 1452). In poslednji, ki je poskusil združiti v enem samem cesarstvu vso Evropo, je bil cesar Italijan (Napoleon Buonaparte, od 1804 do 1814).

Šestič: Italija je bila prva evropska država, ki je po vesoljnem vojnem pretresu znala najti in udejestviti tista načela o redu in oblasti, ki bodo nujno morala navdihovati in izvesti zedinjenje Evrope.

Sedmič: Italija je bila prva država v Evropi, ki se je odločno uprla največjemu razkrajalcu zahodne omike, boljševištvu.

Osmič: Ker se je italijanski duh zmeraj zavedal dolžnosti, da čuti in misli vesoljno, da sprejema evropska ali kar svetovna poslanstva. Cesarji so rimsko državljanstvo dajali najdaljnjim ljudstvom; rimska Cerkev je zmeraj hotela biti katoliška, to je vesoljna; italijanski Preporod se je po naravnem poklicu in po delu naših humanistov ter umetnikov razmahnil v evropski Preporod. Giuseppe Mazzini se je oddolžil temu večnemu italijanskemu snu, ko je dejal, da iti v Rim ali ostati v Rimu ne moreš brez vesoljnostne zamisli.

Devetič: Ker ima italijansko ljudstvo nezmotljiv čut za skladno združevanje nasprotij v duhovnem in državljanskem življenju. Ni na primer ne brezbožniško ne bogovladniško; ne išče izravnanja razredov, pa tudi ne dviga katerega razreda nad druge; ne mara odpraviti zasebne lastnine in pobude, a se vedno bolj upira prevladi in premoči kapitalizma itd. Ta naravna pripravljenost za ravnovesje Italijane kar najbolj usposablja za vodstvo nad narodi z različnimi koristmi in značaji.

Zaradi vsega tega — in ne bilo bi težko dodati še drugih razlogov — se zdi, da je italijansko ljudstvo jasneje od slehernega drugega določeno, da izvede zedinjenje Evrope.

2.

Prvi pomislek: Italija ima danes, posebej v Evropi, nešteto sovražnikov, kakor jih morda izza Hanibalovih časov nikdar ni imela. Kako bo zedinjenje Evrope mogel doseči narod, ki mu nasprotuje tolik del Evrope?

Odgovori: sovrašтво je zmeraj znamenje moči in veličine pri sovraženem. Majhne in šibke zaničujejo ali pozabljajo, sovražijo jih nikoli.

Spominjaj se, da so sužnji zmeraj sklepali zaveze zoper pričujoče ali zoper morebitne gospodarje.

Dodaj, da nehvaležnost ni le napaka posameznikov, temveč tudi narodov. Evropa ima velikanske in stoletne dolgé do Italije. In obdarovanec, ki se ne more ali ne mara oddolžiti, le prerad konča s tem, da dobrotnika »ne more prenašati«: sovrašтво je včasih satanska oblika hvaležnosti.

Dodaj naposled, da Italija nekaj let sém izvaja evropsko (ter svetovno in cesarstveno) politiko, kakor je druge čase ni mogla in si je ni upala. Ta politika je vzdignila zoper njo velike, ljubosumne, ter male, nezaupljive, sile.

Anglijo je večina evropskih narodov sovražila stoletje in čez — med njimi Francija do 1911 — in prav tisto stoletje, ko se je oblikovalo in krepilo angleško cesarstvo. Danes to sovrašтво noro posnemajo, a ne vem, v koliko bi bilo prav, če bi se Angleži tega veselili.

3.

Drugi pomislek: Čeprav je Italija zdaj bolj obljudena in mogočnejša, kakor pa je bila pred petdesetimi ali pred tridesetimi leti, je le vse kaj drugega prej kakor pa najobsežnejša, najbogatejša in najbolj oborožena dežela v Evropi: s kakšnimi silami in sredstvi bo mogla doseči zedinjenje celine?

Zgodovina odgovarja: Rim je bil majhno mesto in gospodar tesnega ter siromašnega ozemlja, pa je le sam zedinil vso Italijo. Stara Grčija je dobila zedinjenje po Macedoniji, ki je pred kraljem Filipom bila med najsiromašnejšimi in najbolj zaničevanimi pokrajinami na polotoku.

Sodobna Italija se je združila okoli malega Piemonta; krščanska Španija po stari Kastiliji; Nemčija poglavitno po zasluženju Prusije; Jugoslavija zaradi trmaste volje Srbov; Rusija po volji velikega vojvodstva Moskovskega.

Zedinjenost velikih držav je vedno delo katere najmanjših dežela, ki jo sestavljajo, dežeje, ki pa je zdravejša, gorečnejša in daljnovidnejša mimo drugih.

Bohotne in bogate, site in napihnjene dežeje so iz narave boječe in lene; le mršavi in potrebni narodi se zaganjajo v nevarnost in si znajo zastavljati ter izpolniti naloge, ki se v ampastim modrijanom zde obupne.

Taisti modrijani bi morali vedeti in pomniti, da ni bogastvo le antracit in jeklo in da niso sila le križarke in topovi. So duhovna bogastva (vroča vera, prožen um) in moralne sile (rednost, življenjski zagon, prezir smrti), ki pri odločilnih poskusih štejejo dokaj več od brodovij in od zlatih zalog.

Dodaj naposled, da bo za prve čase dovolj zediniti Evropo, ki je zares evropska, s tem, da se zaradi tega izključita iz nje Britansko cesarstvo — ki je po devetih desetinah zunaj Evrope — in Sovjetska zveza, ki je po zemljepisju in po duševnosti prej azijska kakor evropska.

Zatorej ni nemogoče, niti neverjetno, niti nezanesljivo, da bi potrebno zedinjenje Evrope izvedel narod, ki se oddaljenim zdi manj močan in manj bogat kakor drugi.

4.

Tretji pomislek: Italija je le izpred kratka politično zedinjena; kako si prav ona, ki je predzadnja stopila med evropske narode, more domišljati, da jih bo spravila do zedinjenja?

Prav res je, da je italijansko zedinjenje od včeraj, celo od danes. Večina meni, da sega naša politična edinost do leta '60 ali '70, ozemeljsko zedinjenje pa smo dejansko dosegli šele 1918 in 1920. Če pa gre za duhovno edinost, ki ni nič manj pomembna, se je začela v letu '48, napredovala pa za velik korak v letu 1915 in je bila dopolnjena komaj v letu 1936.

Zaradi tega italijansko ljudstvo bolj od vseh drugih čuti in ceni blagor in nujnost širšega zedinjenja; bolj od drugih je po zadnjih skušnjah in po tisočletnih izročilih pripravljeno, da dela zanj v upanju na uspeh.

5.

Četrty pomislek: Italija je imperialistična država, ženeta jo napuh in pohlep, pa torej ne more biti sposobna, da bi dopolnila delo, ki zahteva požrtvovalnosti, nesebičnosti, zmernosti in duha pravičnosti.

Italija lahko odgovarja, da si ni nikdar lastila bajke judovskega porekla o izvoljenem ljudstvu, ki mu je odločeno, da gospoduje svetu. Italijani vedo, da ima sleherni narod v razvoju omike svoj čas in v zgodovini sveta lastno poslanstvo, ponižno ali visoko.

Trditev, da ima italijanski narod več čuta za veseljnost in več političnega daru kakor drugi, ni ošabna tlapnja, temveč resnica, ki jo vidijo in priznavajo tudi tujci. Drugi narodi imajo koristne ter občudovanja vredne sposobnosti in poklice, kdor pa se ozre na zgodovino omike, bo moral izpovedati, da ima le italijanski narod vse sposobnosti, praktične in mistične, kontemplativne in ustvarjalne.

Ne napuh ne lakomnost ne moreta gnati Italije k zedinjevanju Evrope, k utrudljivemu, dragemu, nevarnemu in tveganemu poslu, zakaj gre za zedinjenje, ne za posest Evrope. Gre torej zato, da služimo skupnemu blagru, da žrtvujemo morda za stoletja svoj pokoj, da delamo za manj ročne in manj pridne, da sprejemamo najtežavnejše odgovornosti; v eni besedi: da vladamo, ne izkoriščamo. Tisti, ki zavidajo ali zasramujejo vladarje narodov, ne vedo, da je politična moč bolj žrtev kakor opojnost, bolj trud ko plačilo, potrpežljiva služba v dobro mnogih bolj kakor izbruh strasti po gospodovanju.

Če bi šlo le za lastno korist, bi bilo Italiji kaj nápak, da si naprti tako težavno nalogo; ugodno bi ji bilo, da se zmeni z dvema mogočnjakoma ali tremi, ki hočejo zapovedovati na zahodu in na vzhodu, ter od njih izvleči tiste koristi — tvarne in časne — ki bi jih bilo mogoče pričakovati in si jih prisojati.

Če se Italija postavlja na čelo strahotni nalogi zediniti Evropo in rešiti omiko, je zatrdno ne navdihujeta up na korist ali požrešnost, temveč poslušnost klicu junaškega poslanstva.

6.

Peti pomislek: Drugi narodi z manj starodavno in manj slavno, pa potrebam današnjosti in neposredne bodočnosti bolj prilagojeno omiko bi si pri delu za evropsko zedinjenje mogli lastiti večje pravice kakor Italija.

Na to se da najprej odgovoriti, da resničnega in pravega »duha časa« (Zeitgeist) ni: zgodovinske dobe niso zunanje in samosvoje usodnosti, temveč uspeh radovoljnih prizadevanj pri ljudstvih in posameznikih. Včasih je dovolj en človek, da spremeni času barvo in dogodkom smer.

Vsekakor je treba pomniti in ponavljati, da je italijanska omika v svoji tritisočletni zgodovini edina zares vsestranska, celovita in popolna. Hkrati ali pa v različnih dobah, smo imeli vse in vse to v svoji obliki in v prečiščenem načinu. Véliko pesništvo in véliko politiko, véliko slikarstvo in véliko prirodoslovje, véliko glasbo in véliko stavbništvo. Velike svetnike in velike poveljnike, velike bančnike in velike državnike, velike trgovce in velike igralce, velike pomorščake in čez vse velike obrtnike. Domovina vesoljnih duhov je tudi domovina vesoljne omike.

Vse druge dežele so bolj ali manj v pomanjkanju. Angliji manjkata kiparstvo in glasba; Franciji dar za mehanične izume; Rusiji modroslovje; Španiji politični dar in tako naprej. Italiji pa ne manjka nič, prav čisto nič tistega, kar oblikuje veličino in silo človeškega duha.

In vse to je pri Italijanih porazdeljeno s pravično in popolno mero, pri drugih narodih pa je katere sposobnosti čez mero, da prevladuje, zaradi tega je tam neprenehna nevarnost za blodnje in neskladja. Francozi so preveč razumarji; Nemci preveč čeznatureži; Angleži preveč izkustvenjaki; Američani

preveč mladi; Rusom se preveč blede. Pri italijanskem ljudstvu pa niti političnega daru, čeprav prevladuje, nikdar ne razkrajajo sposobnosti, ki ga izpolnjujejo; nikdar ni ta dar sam ob sebi. Naši veliki politiki so bili tudi pesniki in umetniki — kakor Avgust, Lorenzo il Magnifico, Napoleon, Mazzini — ali pa možje molitve in svetniki — kakor Gregor Veliki — ali konec koncev tudi vojskovodje, kakor Cezar, Julij II. ali Emanuel Filibert.

So v Evropi dežele skoraj azijske — kakor Rusija; druge skoraj afriške — kakor Španija; druge skoraj severnjaške — kakor Skandinavija. Italija pa je že iz davnih stoletij sèm jemala od Vzhoda in od Severa, od Afrike in od Azije in je znala blažiti, stapljati in ovladovati najbolj nasprotne si sestavine tako, da je sposobna razumeti in sporazumevati se na Severu kakor na Vzhodu.

Italijanski narod ni samo pleme, temveč nekaj več: omika, kultura, izročilo, duhovni brat slehernemu omikanemu narodu.

Zaradi svoje skladne sestavljenosti more Italija biti, da rečem z besedo sv. Pavla, »vse vsem«. Lahko bo združila Evropo, ker je vsa Evropa že združena v njej, v njeni krvi in v njenem duhu.

7.

Šesti pomislek: Zedinjenje Evrope, ki je, recimo, zaželeno in mogoče, ne bo delo enega samega naroda, samovladnega vodnika, temveč ga bomo dosegli v obliki zaveze ali zveze, katero predupodablja in pripravlja Zveza narodov.

Misel o evropski zvezi sega nazaj do krščanske republike (république chrétienne), po kateri so hrepeneli kralj Henrik IV., Leibniz in W. Penn. V časih razsvetljenstva je Bernardin de Saint-Pierre predlagal evropsko zavezo — s prestolnico v Utrechtu —, romantika Victor Hugo ter Mazzini sta sanjala o Evropskih Zedinjenih državah, danes pa, po vojni, je grof Coudenhove Kalergi predlagal svojo Panevropo (1923). Toda zveznim rešitvam, rešitvam po pogodbah in sporazumih je usojen polom. Stvarno in stalno zedinjenje zahteva višje poveljstvo, neoporečno ter eno vodstvo. Kakor je dokazal Carcopino, je Rimsko cesarstvo bilo prava, vzgledna zveza ljudstev, pa le, ker je nad njo vladala in bdela neosporjena oblast Rima.¹ Zveza narodov sama — ki je razpore v Evropi le zaostri la ter borno životari nekje med pobegom in med polomom — ne bi mogla niti navidez živeti, če ji ne bi vladala skladna angleško-francoska volja.

Preveč izvirnih grehov in preveč vrojenih bolezni ima Zveza narodov. Je stvaritev razsvetljenskega, masonskega, judovskega, protestantovskega in demokratskega duha, ki se ne more nič upirati razkrajalnim in gnilobo porajajočim silam komunizma. V Ženevi moreš kvečjemu braniti koristi strokovne zveze »beati possidentes«, ne pa evropske omike in evropske edinosti.

Zveza narodov je preobširna kot težnja in pretesna kot stvarnost. Hotela bi obsegati vse države na svetu, pa nima med udi dveh največjih držav iz Amerike, ne najmogočnejše države iz Azije ter se je postavila zoper dva izmed največjih narodov v Evropi.

¹ »Empire Romain et Europe« v knjigi »Points de vue sur l'Impérialisme Romain«, Paris, Le Divan 1934, str. 259—273.

Kakor Tretja internacionala je tudi Zveza narodov čez mero častihlepna. Danes ne moreš upati na zedinjenje vse zemlje; že zedinjenje Evrope se zdi naloga, ki bi se kar se da težko uresničila. Vsekakor bi zedinjenje, doseženo v znamenju Zveze narodov, privedlo do demokratskega radikalizma, to je, do brezvladja; zedinjenje, dopolnjeno v znamenju komunistične Internacionale, bi vedlo do krvavega suženjstva slovanske in azijske vrste; v obeh primerih do uničenja tiste omike, ki jo Italijani in vsi dobri Evropci hočejo rešiti.

8.

Sedmi pomislek: Po kakšnih načinih in dejanjih bo mogoče doseči evropsko zedinjenje?

Najzanesljivejša pot bi bilo odkritosrčno in hkratno spreobrnjenje Evropejcev ter njihovih vlad k čustvom miru, bratstva, odpovedi in sloge; pristop k istemu seznamu vrednot, popolno občestvo v isti veri. Nekaj tisoč svetnikov bi v nekaj tisoč letih moglo storiti ta čudež.

Medtem pa je treba urediti in zediniti Evropo, naj velja, kar že; zato je potrebno, da en narod brez strahu sprejme junaško nalogo ter jo dobro ali slabo izpolni do konca. Bo dosti pol stoletja ali nam bo treba stoletje? Nihče ne more povedati, toda dolgost dela ne more motiti naroda, ki šteje že tri tisočletja zgodovine in tri dobe vesoljnega vladanja (Cesarstvo, Cerkev, Preporod).

Ne moremo tu razlagati vzorov in načinov, ki bodo zedinjevalni volji Italije dali uspeha. Za tiste blažene med blaženimi, ki umejo tudi tisto, kar ni bilo povedano, bo dovolj omeniti naslova knjig, ki skupaj tvorita veliki politični priročnik Italije: »De Monarchia« ter »Il Principe«.

Ustvariti Cesarstvo, ki ga je sanjal krščanski duh Dantejev, s pomočjo stvarne skušnje Macchiavelijeve. »De Monarchia« se zdi mrtva stvar, »Il Principe« hudičeva stvar; združeni bosta prinesli življenje snu in smrt satanu. Dantejevsko utvaro bo omogočil prijemljivi macchiavelski pragmatizem; preveč človeški račun Tajnikov bo očistilo in prejasnilo visoko videnje Pesnikovo. »Il Principe« je brez »De Monarchia« preveč pozemeljski; »De Monarchia« je pa brez »Il Principa« jalova in neučinkovita. »Bodite preprosti ko golobi in zviti kakor kače.« Če se bo, po duhu bolj kakor po črki, ravnala po tem in po drugem delu, bo Italija lahko privedla Evropo do edinosti, po kateri kličemo.

9.

Če smo do tu po migljajih orisali bistvo resnice — in hotenje ustvarja resnico — pomislimo na strahotno odgovornost, ki bremeni nas Italijane. Rešitev zahodne omike, ki je v nemajhnem delu delo naših očetov in naše, je poglobitna naša naloga. Kadar Mussolini opominja Italijane, naj čutijo in delajo po cesarstveno, ne misli samo, menim, na Libijo in na Etijopijo: italijansko cesarstvo v Afriki ni drugega kakor okrepitev matere domovine, da bi mogla bolje izpolniti svoje bodoče poslanstvo v Evropi.

Italija je danes kakor oblegana trdnjava, kakor tabor za okopi, kakor poslednji grad tistega, kar je že ustvarilo in bo obnovilo edinost Evrope:

Rimskega miru in Kristusove Cerkve. Nam, našim sinovom, našim vnukom je določen ogromni napor, da rešimo ti sveti ustanovi, pa ne, da ju samo rešimo, temveč da ju nanovo damo Evropi, da ovekovečimo tisto višjo omiko, človeško in božansko, ki jo oni pospešujeta, varujeta in vtelešata.

Naj nas ne plašijo že tolikokrat zavrtnjeni izreki sodnikov z omrznjenimi dušami: častihlepna norost, sanjarije pesnikov!

Dejanja, ki segajo čez povprečnost, se vedno zde meglena slepcem, nedosegljiva kruljevim, nemogoča mrtvoudnim. A pogosto se tista, ki se od daleč zde oblaki za pesnike, spremene, ko poteče čas, v skalovite, strnjene gore.

Dodajamo še nekaj kratkih pripomb, namenjenih mladim Italijanom, ki bodo to knjigo brali.

Pravično poveličevanje domovine, ki navdihuje in polni te strani, ne sme nobenega Italijana, še posebe pa mladih ne, zavesti v greh napuha. Prej mora biti nagib za ponižnost in morda za kesanje.

Najprej so lepote pokrajine ter odlike italijanskega duha že v svojem počelu dar božje dobrote, ne pa človeška zasluga. Ljudje so z umetnostjo polepšali zemljo ter so z dobro voljo in prizadevanjem pomnožili talente, zaupane italijanskemu duhu, da so obrodili sadove. Toda ne pozabijo naj, da so pri tem bolj sodelavci kakor ustvarjalci.

Vrh tega je blesk italijanske omike po večini delo dedov in očetov in se moremo z njim postavljati le, če smo ga kaj povečali. Nemarni ter ničemurni dediči nimajo nič pravice misliti, da so oni prižigalci te luči.

Vsak rod ima svojo nalogo. Najprej ohranjati in, če je potrebno, braniti in rešiti tiste duhovne blagre, do katerih je prišel po dedovanju. Potem pa morajo delo nadaljevati, množiti dediščino, spreminjati v stvarnost sanje očetov, nasnivati nove sanje in mite za rodove, ki bodo prišli.

Napoleonski rod je na primer imel za nalogo prerokovati in pripravljati zedinjenje italijanskega ljudstva; rod iz leta '30 poslanstvo, da to zedinjenje s slehernim sredstvom doseže; rod iz leta '60 pa težavno in naporno nalogo, da postavi poslopje nove države ter dá deželi sodobno podobo; rodu iz velike vojne pa je bilo naloženo delo, zdaj srečno privedeno do konca, da dopolni zemljepisno in moralno zedinjenje Italije, da ji zagotovi osvoboditev od preživelih tujih političnih ter gospodarskih služnosti in da nazadnje začne z ustanavljanjem novega cesarstva.

Tudi rod, ki začinja zdaj stopati na zapovedniška mesta, ima svoje dolžnosti in svoje cilje: izmed vsega najprej, da iz Italije naredi delovno in odločujoče oporišče za evropsko zedinjenje, za odvetnico zahodne omike.

In zaradi tega bo dobro spomniti mlade, da se Italija že po sami svoji naravi ne more in ne sme ustaviti pri nacionalizmu. Nacionalizem je v prvih letih tega veka bil potreben, zakonit in svet odgovor na podivjanost časa, na povprečnost vladajočih in gospodujočih razredov, na naskok izravnavačih ter materialističnih nazorov. Ne pozabimo nikdar, kaj dolguje obnovljena Italija strasti, veri in preroško-opominjevalni stvarnosti Enrica Corradina.

Danes pa, ko je prebujenje obrodilo sadove, ko je zedinjenje dopolnjeno, ko je neodvisnost skoraj popolna, danes, ko je cesarstvo ustanovljeno, se ne

smemo muditi z ogledovanjem naših meja in s parafrazami »svete sebičnosti«. Šovinizem in ksenofobija nista italijanski besedi.

Italija je, kakor smo videli, velika in občudovanja vredna zlasti, kadar snuje ali prevzema evropska poslanstva, kadar se loteva nalog vesoljnega značaja.

Ljubimo Italijo tudi, ker ima svojo odlično službo pri vodstvu in pri vzgoji človeškega rodu. Služiti Italiji z vso dušo, z vso silo, do žrtve, se pravi naposled služiti evropski in svetovni stvari, vzoru višje omike.

Naša ljubezen do naše zemlje in našega naroda je opravičena tudi v tistih oblikah, ki bi se utegnile zdeti nezmerne in častihlepne, je opravičena po nadnarodni službi Italije. Če večamo duhovno moč Italije, večamo moč tistega božjega orodja, ki je bolj od vseh drugih sodelovalo pri omikanju vse zemlje. Naša ljubezen do Italije je torej ena izmed oblik naše ljubezni do ljudi.

Rod, kateremu pripadam, je izpolnil, čeprav po nekaj napakah, ki so ne- ločljive od človeškega nehanja, svoj delež ter si je vedno prizadeval, da bi obdržal in obnavljal vrednote, ki sestavljajo življenjsko bistvo Italije.

Dolžnost nastopajočega rodu pa je zdaj, da priznava in uteleša preteklost ter vnaprej vidi in zida bodočnost. Ta knjižica si stavi samo nalogo, zbrati v jasni in novi luči spomine, gotovosti, upe starih in mladih Italijanov.

Vi, ki ste se rodili po zadnji odrešilni vojni, ne krenite iz te vrste, ne zavijajte s te poti, ne zapuščajte te matere. To ni kaka gledališka košata ženska z načičkanim klobukom ter z ničvredno kovino namesto dragocene igle v laseh, ni prsata dojnica s spričevali in znamenji, temveč tista mlada in vzravnana Italija, ki gleda s svojih gora na svoja morja, ki je pripravljena nasmehniti se vam kakor starejša sestra ter vas braniti kakor materinska rojnica.

V naši zaljubljeni domišljiji je zares podobna starinskemu in novemu božanstvu, med poganstvom in krščanstvom. Nima vsemogočnosti, toda njeni sinovi so sposobni za sleherno delo človeških rok ter za sleherno ustvarjanje duha. Nima božanske nevednosti, a njeni sinovi so poiskali vse resnice, se razmetavali po vsem vidnem in nevidnem svetu. Nima božanske vsepričujočnosti, toda njeni sinovi so se prikazali na vseh koncih zemlje in še danes žive in delajo po vseh deželah planeta. Nima vesoljne božanske ljubezni, toda njeni sinovi so nosili blagoslov bližnjim in oddaljenim narodom, prijateljskim in sovražnim ter še danes vodijo in izpolnjujejo Kristusovo Cerkev.

Nismo pogani in ne smemo obožavati zemeljskih bogov.

Poslovenil Mirko Javornik.